

Na petem dogodku Vse živo v Stražunu po gozdni poti z netopirjem Boromirjem

Monika Podgorelec

SLIKA 18. a) Vstop na gozdno učno pot z netopirjem Boromirjem pri magičnih gozdnih vratih, b) udeleženci dogodka na vhodni točki (foto: Monika Podgorelec).

Spremembe v življenju so dobrodošle, a vsi imamo najraje take, ko se stvari za nas same obrnejo na boljše. Sam dogodek Vse živo v Stražunu v Mariboru sicer ni neka sprememba, ni nekaj novega, saj se je na sobotno dopoldne, 5. 10. 2024, odvil že petič zapovrstjo. Tudi sodelujoče organizacije, ki so soustvarjale dogodek, so bile iste. Moja vloga na dogodku pa je bila letos spremenjena. Nisem bila izvajalka netopirske delavnice pri informacijski tabli številka sedem z imenom "Bukev", temveč me je šefica dogodka "povišala" - hvala Jasmina! :) Bila sem vodnica ene od skupin po okoli 1500 m dolgi gozdni poti mestnega gozda Stražuna. Tako sem končno imela priložnost doživeti dogodek v celoti in kot ga doživljajo otroci ter njihovi starši, babice in dedki. V tednu, ki je sledil tej soboti, se je začel Teden otroka in tudi sama pri sebi sem si rekla: "No, pa bodi danes dopoldne spet otrok!"

Pa pojdimo! Doživetje se je začelo ob vstopu v gozd (Slika 18). V zameno za podpis na listo prisotnosti (zbralo se nas je čez 130), smo dobili kartonček za zbiranje štampljk, potem pa smo se lahko premaknili do informacijske table številka ena. Tu, pri magičnih gozdnih vratih, nas je na drevesu sprejel netopir Boromir (rumena markacija; Slika 18a) in vzgojiteljice vrtca Tezno Maribor, ki so idejne avtorice gozdne poti. Ključ za odklepanje magičnih vrat je moral poiskati vsak sam. Gozd razkrije ključ le otrokom, ki želijo srčno in z otroško radovednostjo spoznati gozdne skrivnosti Stražuna. Tudi meni je uspelo! In vsem staršem! Vrata se namreč odprejo tudi odraslim, ki pustijo skrb doma in znajo spet za nekaj časa postati otroci.

Skupina petnajstih nas je tako lahko začela potovanje po gozdu, kjer nam je netopir Boromir ob osmih informativnih tablah predstavil gozdne skrivnosti. Ob uživanju v jesenskih podobah in igranju z jesensko pisanim listjem nas je na poti do druge table presenetila novost. Še ena letošnja sprememba! Pod stoletnimi hrasti na robu gozdne jase nam je Tea z Mestne občine Maribor predstavila novo učilnico v naravi s preprostimi gozdnimi igrali in izobraževalnimi elementi. Med slednjimi je tudi netopirnica na drevesu, ki jo lahko poiščemo skozi posebno kukalo (Slika 19a)! Pa gnezdilnica, hrastov hlod s tablicami razvojnega kroga rogača, inovativni "stebri" za predstavitev najpogostejših drevesnih vrst v Stražunu in žuželnjak za divje žuželke v obliki skladovnice drv. Otrokom v naši skupini so bili najbolj všeč "stebri", ki ti odkrijejo drevesno vrsto, ko odpreš njihova vratca in igralo za preizkušanje ravnotežja (Slika 19c).

SLIKA 19. Nova učilnica na prostem v gozdu ponuja veliko raznolikih interaktivnih elementov (foto: Monika Podgorelec).

Mi bi se še kar igrali v tej novi gozdni učilnici, če nas ne bi preganjala že naslednja skupina, ki je prihajala za nami. Pri drugi informativni tabli so nam vzgojiteljice iz vrtca Tezno predstavile spečega velikana v gozdu. Seveda samo šepetaje, da ga ne bi zbudili. Kako težka je bila ta naloga za nas otroke! Biti čisto tiho v gozdu in poslušati zvoke gozda, tipati mah in lubje različnih drevesnih vrst, vonjati listje, gobe ... Nenazadnje smo se sprehajali po hrbtu (grebenu) več sto let spečega velikana in gorje nam, če bi ga zbudili. Naučili smo se gozd doživeti v tišini in z vsemi čuti.

Velikana nismo zbudili, zato smo uspešno prišli do tretje table z imenom "Poglejte. Odmrlo drevo!", kjer nas Boromir pouči o tem, da so živa drevesa v gozdu pomembna, mrtva pa prav nič manj, saj so dom in hrana hroščem, žolnam, sovam, vevericam, mravljam ... Tu so nas sprejeli člani Društva študentov naravoslovja. Njihova mizica je bila zelo zanimiva, saj se je na njej gnetlo veliko majhnih posodic in epruvetk s pokrovčki. Kaj pa je v njih? Potem ko smo pretaknili in obrnili vsako od njih, nam je Žiga še predstavil žive živalice, ki živijo v Stražunskih mlakah – vodne osličke, postrance, polžke, ličinke pupka, enodnevnice in kačjega pastirja ... In kako velik

lovilni aparat je imela na glavi ličinka plenilskega hrošča! Naučili smo se, da četudi v mlakah ne vidimo ribe in žabe, v njej živi na tisoče živih bitij!

SLIKA 20. Raznolike delavnice na poti: a) spoznavanje ptic Stražunskega gozda (foto: Monika Podgorelec), b) ogled živali, ki jih najdemo v mlakah (foto: Jasmina Kotnik), c) kako raste drevo, č) opazovanje ptic in d) sestavi svojo žival iz naravnih materialov (foto: Monika Podgorelec).

Pot do četrte table v gozdu je bila dolga, skoraj smo že pomislili, da smo izgubili rumenega netopirja na drevesu. Na tej točki nas je pričakala vzgojiteljica vrta Tezno s skrivnostno drevesno živaljo. Pokaže se ti, če z domišljijo pogledaš na spodnji del debla stare bukve z nadvse zanimivimi koreninami. Večina jih je opazila hobotnico z lovkami, nekateri pa tudi slona :). Spoznali smo, zakaj so korenine pri drevesu tako pomembne! Štampiljko na tej kontrolni točki smo si zaslužili po tem, ko smo iz listja, vej in storžev izdelali svojo žival po želji.

Majhen in kratek vzpon in že smo bili pri peti informativni tabli, ki nas uči gozdnega bontona. V gozdu je najbolje, da se pogovarjamo tiho, šepetaje. Tukaj smo namreč le obiskovalci. V čisti tišini so nas tu na peti kontrolni točki za zbiranje šampilk pričakali trije mušketirji iz Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Opazovanje in spoznavanje ptic v gozdu ni enostavno, zato smo najpogostejše pernate prijatelje Stražunskega gozda spoznali na fotografijah, izobešenih na vrvciah. Po poslušanju ptičjega petja in oglašanja smo se naučili, da v gozdu ptice hitreje prepoznaš po zvoku kot jih najdeš med množico listja na drevesih. Preizkusili smo se v opazovanju povsem mirnega skritega ščinkavca (fotografije) s teleskopom in si s tem zaslužili novo šampiljko.

Nekatere male noge vrtčevskih otrok so na poti do šeste table že potrebovale malo starševske pomoči in kak sladki prigrizek. A ko smo prispeli do table, kjer sta bili vzgojiteljci, je utrujenost čudežno izginila. Tu je bilo zabavno, saj smo lahko skakljali, se igrali in tekmovali. Naučili smo se, da starost dreves lahko preštejemo na prerezu debla – po letnicah. A samo zaradi tega, da bi prešteli starost drevesa, teh pač ne podiramo. Štejemo letnice na štorih že podrtih dreves. Ko smo prešteli letnice na štoru, pa smo se igrali. Med iskanjem jesenskega listja na tleh smo spoznavali in primerjali barve, ugotovili, da je v tem času največ listov oranžnih odtenkov, najmanj pa zelenih, ter skakljali kot zajčki čez poligon iz vej, ki sta ga postavili vzgojiteljci.

SLIKA 21. Ustvarjanje netopirjev iz pisanega jesenskega listja (foto: Monika Podgorelec).

Ob mojem namigu, da nas bodo ob sedmi tabli sprejeli najboljši prijatelji netopirja Boromirja iz SDPVN, je karavana nog dobila pospešek. Pri tabli "Bukev" sta nam netopirski štajerski "brucki" Lana in Larisa predstavili zanimivosti iz življenja netopirjev, potem pa smo ustvarili pravo gručo netopirjev iz jesenskega listja (Slika 21). Zazrli smo se navzgor po deblu stare visoke buke in spoznali, da so taka drevesa z dupli tudi dom netopirjev.

Z rahlo opletajočimi nogami smo končno prispeli do zadnje informativne table in zadnje šampiljke. Tu nas je pričakala Nina iz Slovenskega odonatološkega društva. Kako zapleteno ime - odonatološko? Ogledovali smo si slečene "obleke" ličink kačjih pastirjev. Zanimivo, kako zelo se razlikujejo med sabo! Ene imajo na glavi prav grozljive lovilne naprave, da ujamejo svojo živo hrano. Živopisanih odraslih kačjih pastirjev žal nismo videli, nam je pa Nina izdala, od kod njihovo ime in da nimajo prav nobene zveze s kačami in tudi niso nevarni. Zadnja šampiljka – hura! In še vsak en magnetek s kačjim pastirjem po vrhu.

Naše pohajkovanje po Stražunu se počasi zaključuje. S kartončki polnimi šampiljk smo skoraj bežali proti našemu izhodišču, kjer nas je z velikim nasmehom na obrazu pričakala Jasmina. Otroci so pomolili zbrane šampiljke Jasmini v dokaz ... "Kaj je za nagrado, Jasmina?" Z velikim pričakovanjem v očeh so odpirali majhne bele škatlice s presenečenjem. In ko so mali prsti le uspeli odpreti pokrov škatle, so v njihovih očeh zasvetile majhne iskrice ... (Slika 22). Del vsega živega v Stražunu jih bo vsako jutro ali večer ob srkanju toplega čaja, mleka ali kakava iz lončka spomnilo na nepozabno sobotno doživetje, za katerega sem prepričana, da jih je pomembno zaznamovalo za njihovo prihodnje življenje.

SLIKA 22. Razveseljujoča darilca za vse, ki so prehodili celotno učno pot na dogodku Vse živo v Stražunu (foto: a) in b) Monika Podgorelec, c) Jasmina Kotnik).

PS: Sprehod so s poučnimi naravoslovnimi vsebinami obogatili člani Slovenskega društva za proučevanje in varstvo netopirjev, vzgojiteljice Vrtca Tezno Maribor, Slovenskega odonatološkega društva, Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Društva študentov naravoslovja, Zavod RS za varstvo narave in Mestna občina Maribor (MOM). Iskrena hvala vsem!